

Handläggare
Sölvi Solberg
Telefon: 0850820540
Frida Jonasson:
Telefon: 0850820513

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2023-04-20

Tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre

Redovisning av åtgärder med anledning av beslut från Inspektionen för vård och omsorg (IVO), dnr 3.5.1-47250/2022-8

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av åtgärder med anledning av Inspektionen för vård och omsorgs beslut.

Sammanfattning

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har genomfört en tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre (SÄBO) som drivs av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Inspektionen har utförts utifrån att IVO genomfört en fördjupad granskning av den medicinska vården på SÄBO hos alla Sveriges kommuner. Vid granskningen av SÄBO som drivs av nämnden konstaterar IVO brister i att den personal som gör medicinska bedömningar inte har tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och inte behärskar det svenska språket i tillräcklig omfattning, att dokumentationen inte sker enligt gällande regelverk, att läkemedelshanteringen inte sker på ett patientsäkert sätt samt att vården i livets slutskede inte sker enligt gällande regelverk.

Förvaltningen ser allvarligt på de brister som framkommit. Sedan tidigare arbetar förvaltningen med att åtgärda bristerna, dock behöver arbetet utvecklas ytterligare. I de nyckeltal som redovisas i underlaget från IVO har nämnden generellt sett bättre resultat än både regionen samt landet i snitt, något som förvaltningen ser som positivt även om ytterligare insatser krävs. Utifrån IVO:s granskning har förvaltningen upprättat en handlingsplan (bilaga 2). Genom åtgärderna i handlingsplanen ser förvaltningen att de brister som framkommit kommer att minska och på sikt elimineras.

Bakgrund

IVO genomförde under 2020–2021 en granskning av den medicinska vården på SÄBO som huvudsakligen var kopplad till vården av patienter som insjuknat i covid-19. Under 2022–2023 genomför myndigheten en fördjupad granskning av den medicinska vården på SÄBO hos alla Sveriges kommuner. Tillsynen innefattar en granskning av kommunala hälso- och sjukvårdsjournaler, enkäter till sjuksköterskor och patienter samt inspektioner på plats i kommuner. Inspektionerna omfattar intervjuer med patienter, sjuksköterskor och personer i ledande befattning. I februari 2023 genomförde IVO sin inspektion vid SÄBO som drivs i egen regi av nämnden.

Syftet med den fördjupade granskningen är att bidra till att vårdgivarna fullgör sina skyldigheter enligt de bestämmelser som reglerar området och bedriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete så att vården blir god och säker för de äldre som bor på SÄBO.

IVO lämnade den 27 mars 2023 ett beslut rörande granskningen av medicinsk vård och behandling vid SÄBO som drivs av nämnden. IVO begär att nämnden senast den 23 maj 2023 redovisar de förbättringsåtgärder som pågår, vidtagits eller planeras inom dessa områden för att komma till rätta med de brister som IVO konstaterat.

Ärendet

Det nationella tillsynsresultatet visar att det finns stora brister inom medicinsk vård och behandling på SÄBO i alla kommuner i Sverige. I tillsynen har IVO granskat individuell bedömning och kompetensnivå, dokumentation och personalkontinuitet, läkemedelshantering samt vård i livets slutskede.

Vid granskningen av SÄBO som drivs av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd konstaterar IVO följande brister:

- Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk.
- Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt.
- Vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Social omsorg äldre. Pensionärsrådet har tagit del av ärendet den 17 april 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är medvetna om och ser allvarligt på de brister som kommit fram. Sedan tidigare arbetar förvaltningen med att åtgärda dessa brister. På grund av pandemin har arbetet stannat av. Först under år 2022 har arbetet startats upp igen. I de nyckeltal som redovisas i underlaget från IVO har nämnden generellt sett bättre resultat än både regionen samt landet, något som förvaltningen ser som positivt även om ytterligare insatser krävs. Utifrån IVO:s granskning har förvaltningen upprättat en handlingsplan (bilaga 2). Genom åtgärderna i handlingsplanen ser förvaltningen att de brister som framkommit kommer att minska och på sikt elimineras.

IVO bedömer att den personal som gör medicinska bedömningar inte har tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och inte behärskar det svenska språket i tillräcklig omfattning. Förvaltningen har under 2022 startat Kliniskt träningscentrum (KTC) i syfte att stärka den medicinska kompetensen hos medarbetare. Bland annat kommer ett så kallat körkort i att bedöma vitala parametrar att införas under 2023 för all omsorgspersonal på SÄBO. För att stärka kunskapen i det svenska språket ges utbildning via KTC. Medarbetare har även deltagit i äldreförvaltningens språkstärkande utbildningar under år 2022. Förvaltningen har i början av 2023 varit delaktiga i en ansökan till Europeiska socialfonden gällande att stärka kompetensen för omsorgspersonal inom vård och omsorg för äldre, bland annat genom att ge en möjlighet till att medarbetare får utbildning på arbetstid för att nå formell kompetens som undersköterska, men också genom språkstärkande utbildning som integrerar språk och yrke för mer hållbara och långsiktiga kunskaper i det svenska språket. Projektet inleds den första september 2023 om ansökan godkänns. I handlingsplanen som förvaltningen tagit fram beskrivs även att medarbetare som idag saknar tillräckliga kunskaper i svenska språket ska få stöd i dokumentation av verksamhetens samordnare.

IVO:s granskning visar att dokumentationen på SÄBO i förvaltningen inte sker enligt gällande regelverk. IVO har bland annat granskat vårdplaner, vilket inom Stockholms stads kallas för hälsoplaner, detta utifrån ett salutogent perspektiv där verksamheten har fokus på det friska hos brukare. För att stärka arbetet med dokumentation och hälsoplaner har förvaltningens hälso- och sjukvårdscontroller startat med individuell handledning för hälso- och sjukvårdspersonalen. I handledningen ingår det att implementera en checklista för dokumentation av läkemedelsgenomgångar samt rutiner för vård i livets slutskede och brytpunktssamtal.

IVO:s tillsyn visar att läkemedelshanteringen i förvaltningen inte sker på ett patientsäkert sätt. IVO anser att det är av vikt att läkemedelsgenomgångar finns dokumenterade i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen även om huvudansvaret för läkemedelsgenomgång åligger regionen som huvudman, detta i syfte att säkerställa att samtliga brukare får en årlig läkemedelsgenomgång. Förvaltningen har tagit fram en checklista för dokumentation av läkemedelsgenomgång. I checklistan framgår bland annat att frastexten ”läkemedelsgenomgång” ska användas i dokumentationssystemet.

IVO:s tillsyn visar att det finns brister kopplade till vård i livets slutskede i förvaltningen. IVO kan av den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen inte utläsa att brytpunktssamtal genomförts när vården övergår i livets slutskede. Förvaltningen ingår bland annat i ett forskningsprojekt ”Dö bra” och har länge arbetat med att ge brukare god vård och omsorg i livets slutskede. Dock har IVO konstaterat att det finns brister i dokumentationen av brytpunktssamtal och utifrån detta har förvaltningen uppdaterat rutiner för vård i livets slutskede samt brytpunktssamtal. Detta för att säkerställa att brukares och anhörigas önskemål om vård i livets slutskede är känt för berörd personal.

Den patientansvariga läkarorganisationen för nämndens SÄBO har uppföljning tillsammans med förvaltningen två gånger per år. Under nästkommande möte den 9 maj 2023 kommer rutiner för läkemedelsgenomgång samt palliativvård i livets slutskede att uppdateras. Lokala samverkansmöten med patientansvarig läkarorganisation sker även på respektive SÄBO minst två gånger per år samt vid behov.

I granskningen framkommer det att IVO inte funnit något som tyder på brister avseende kontinuitet eller delegering. Förvaltningen har länge arbetat med att skapa en bra arbetsmiljö och vara en attraktiv arbetsgivare och genom detta har det skapats stabilitet och låg personalomsättning. Gällande delegering ser förvaltningen det som positivt att mätningen avseende ”delegerar iordningsställande av dosett till flertalet vård- och omsorgspersonal” samt ”delegerar subkutana injektioner till flertalet vård- och omsorgspersonal” båda ligger på noll procent, då det i riket är ett snitt på 28 respektive 17 procent.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av åtgärder med anledning av IVO:s beslut.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Leif Kananen
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Beslut IVO, dnr 3.5.1-47250/2022-8
2. Handlingsplan – åtgärder för att säkerställa kvaliteten på särskilda boenden för äldre

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2023-04-24
Leif Kananen, Avdelningschef	2023-04-15